

ZENTAI HIRLAP

HELYI ÉS VIDÉKI-ÉRDEKŰ TARSADALMI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEAK UTCZA 363. SZ.

Kéziratok visszaadására nem vállalkozik a szerkesztőség.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési árak:

egész évre 4 frt., félévre 2 frt

Hirdetések és nyiltér díjazása megállapodás szerint.

A magyar nép és a gazdálkodás.

Ezer évet élt hazánk földművelő népe és valahogy csak birt megállani a saját lábán. Jólétben és szűkölkedésben, számtalan viszontagságon keresztül folytatta gazdálkodását, őseitől öröklött mód szerint, keveset törődve a gazdálkodás elméletével. Sőt, valljuk be őszintén, a jó emberek inkább még előítélettel viselkedtek minden újítás ellen, mindazzal szemben, a mi ellenkezett megszokott hagyományaikkal. „Megéltünk mi annélkül a mai napig, meg fogunk mi annélkül élni azontul is.”

Pedig ez nagy tévedés. Igaz, hogy megélt eddig a mi földművelő néptünk, ezer éven keresztül. Sőt nagyrésze néhány századdal tovább is, amennyiben még a magyarok bejövetele előtt is itt tanyázott ezen a földön. Megélték valahogyan tűrhető viszonyok közt, bár nincs bizonyítva, hogy nem élhettek volna talán jobb módban, a vagyonosság, az általános jólét magasabb fokán. Hogy valamivel több szalonnát rakhattak volna kenyereikre, hogy az a bizonyos csirke, mit IV. Henrik király minden parasztnak ohajtott vasárnapra, gyakrabban került volna a bográcsba.

De ma a viszonyok alaposan megváltoztak. Hazánk földje, ez a kövér zsíresebb, mely a monda szerint a mennyországba pottyant ide: hazánk földje nem lett termékenyebb; de lejjebb szállt a búza ára. A világhatalom megváltozásával, nöttevel, többé nem a mi gabonánk az, mely döntő szerepet játszik nyugati szomszédaink piacán. Azok az idők, mikor a német sógor boldognak érezte magát, ha megvehette a magyar lisztet: fájdalom, megszűntek. Óriási vámmal sújtják mindenütt termékeinket, és gyakran legyőz az adáz verseny, melyet

ki kell állnunk, a hatalmasan fejlődő Oroszország, a népes India, a szűz Amerika és Ausztrália östermelésével.

A földművelő, míg szorgalmának kevesebb hasznát látja; igényei épen ellenkezőleg nagyobbak lettek. Nem él többé oly puritán egyszerűségben, mint hajdan; ő is ki akarja venni szerény részét az általános fényűzésben. S bár kivethető minél nagyobb mértékben, daróc helyett selyembe járhatna, és kenyér helyett lágy kalácsot ehetne! — De hogy a megélhetés nehéz problémáját sikeresen megoldhassa, fokozatosabb igényeit kielégíthesse: gazdálkodását egészségesebb, a kor vívmányainak megfelelőbb alapokra kell fektetnie. A termő rög művelődésére ma nem elegendő többé két keze munkája; fárasztania kell az elméjét is, hogy az általános versengésben megállja a helyét. Nem szabad mindig csak a szokott utakon haladnia, hanem újabb és újabb ösvényeket kell felkutatnia, melyet az elszegényedés sivatagjának elkerülésével a jólét birodalmába vezetnek.

Magyarország az újabb időkig földművelő ország volt, melynek ipara úgyszólván alig létezett. Meg kellett teremteni: s valljuk meg, hogy ez eléggé sikerült. És pedig nagyrészt sikerült az állam által szervezett iparszakoktatás révén, mely iparszakoktatásnak jeleségéről az ezredéves kiállításunkat látogató külföldiek csak a bámulat hangján tudnak szólni. Különösen a németek, kiknek ipara a művelődésnek oly magas fokán áll, irigységgel konstatálják, hogy ipari szakoktatásunk az övéket túlhaladja, sőt úgyszólván ideális.

A földnek művelődése azonban nálunk az úgynevezett „par excellence“ földművelő országban, még sok kívánni valót hágy fenn.

Nem mintha Magyarhonban nem találtatnának szintén mintagazdaságok, melyek a szakfériak őszinte bámulatát kihalják. Ó igen, a nagy uradalmak az ezredéves kiállításban hivalkodnak; milyen kitűnően értik intéző tisztjeik az intenzív gazdálkodást. Főherczeg és előkelő urak saját pavillonjaikban vagy a mezőgazdasági csarnokban, az erdészeti, a halászfati pavilonokban, nem egy vívmányt mutatnak be, nem egy jó példát szolgáltatnak, mely széles körökben utánzást érdemelne.

De a kisebb gazda mégis mindig mesze mögötte áll az osztrák, a német, a francia parasztnak, ki sokkalta kisebb területen, háládatlanabb talajon jóval nagyobb eredményeket tud elérni, mint a mi földművelő néptünk. Eléri pedig azért, mert a gazdálkodásban nemcsak a hagyományos praxisra van utalva, de birtokában van a helyes elméletnek is, mely őt a rendelkezésére álló jövedelemforrások czélszerűbb kiaknázására képesíti. Levetkezte előítéleteit és számolni tud a kor viszonyaival.

A mit az állam az ipar érdekében tett, nem szabad elmulasztani a földművelők javára sem. Hisz ők képezik eddig a lakosság zömét, hanem az állam életfentartó erejét is.

Emelni kell tehát minden áldozattal néptünk gazdasági nevelését, különösen a gazdasági szakoktatás útján. És pedig nemcsak az iskolában az ifjakkal, hanem a felnőttéknél is, tanfolyamok és előadások rendezésével. A szegény földművelőnek manapság kemény harcra kell vevnia a modern gazdasági élet kalózaival; ha már nincsen mód ezeknek a szabadság veszélyeztetése nélkül való kiirtására, lássuk el a gazdabert minden anyagi és szellemi fegyver-

A „ZENTAI HIRLAP” TARCZAJA.

Eskü.

Bünnel télt világnak
Tiszta fényű gyöngye:
Szeretlek, imádlak
Örökön örökre!

Madjak meg, veszszek el,
Típorjanak sárba;
Szálljon rám jó anyám
Lesújtó nagy átka.

Nappal ha fen vagyok
Világot ne lássak;
Éjjel meg aludni
Mába kívánjak.

Ívóvizem váljék
Ihatatlan vérré;
Lágy puha kenyérem
Legkeményebb kővé.

Igaz, s hű barátim
Madjjanak el rútul,
Vádoljanak engem
Teljes ártatlanul.

Phagyva, lesujtva
Madjak meg én akkor,
Mlegvetve tetőled,
Gúnyolva világtól.

S legyen az én emlékem
Örökösen átok: —
Mha elhagylak tégedet
Fegyetlen imádot!

Lantos.

A vágy. . .

Irta: Petri Artur.

Forr, pezseg, tüzel, ég a vérem!
Bántó emlék nyugtot nem hágy;
Könyörgel telik meg mindkét szemem,
Szívem meghasad úgy érzem!
Kél és küzd bennem a vágy.

Átiharzott nyugtalan éjnek
Hisz bennetek megtáltam a kint,
Hogy ne vágyjak és ne reméljek
És csak gyönyörölknek éljek:
A végső óra int!

A zsarátnok, mely lánggal égett
Hamu lesz, hoggyha kialudt;
De akít szerelmi bánat sértett,
Kinek szíve igazán érzett:
Felejtni sohase tud!

... Itt ülök csendben, szomorúan,
Az idő künn oly enyhe, lágy!
És ébred mind, mi bús emlék van,
— És nem vigasztal fájdalomban,
Hanem sorvaszt a vágy!

A fehér asszony.

Irta: Enyingi.

A regényes Erdélyben, a hol a borvizes forrás esobogva hull alá a kavicsos talajra, s a román express sietve rohan bele a sötét alagútba, rémes, szomorú reggel virradt az 18 . . év karácsonyán. A 352-es express masinistája nagyon el lehetett keseredve a fölött, hogy míg más boldogan várja otthon a Jézus születését, meleg szobában karácsonyfa illat mellett: neki 22 fokos, csikorgó hidegben 36 óráig kell a forró kazán mellett állni, s megdermedt szemekkel vigyázni előre, s nézni a regulator szabályos forgását. És ebben a nagy elgondolkozásban nem vette észre, hogy 120 kilométer sebességgel halad, hogy egy negyedóra múlva épen utoléri a hóban előtte dőcögő predeáli szelvényvonatot. Az óriási rázkódás terítette magához az elmerült gépészt, s a másik perczen sőhajok, ijedt kiáltások és keserves sírás vegyült a csendes, jéghideg éjszakába. A gépészt nem lelték meg többé, összemorzsolta a kerék, vagy megszökött, nem derült ki.

A veszélyesen sérültek közül egy amerikai magánzót a főnök lakásán ápoltak. A bal karja törött ketté, s valódi angol flegmával tűrte a csontszilánkok eltávolítását, s naponta 50 frankos bankjeggyel fizetett a gyógykezelés és ápolásért. Az anglus három hét alatt annyira felépült, hogy es-

rel, hogy e harezban az ő részén maradjon a győzelem. Aki nemzetünk művelődését és nagyságát szívén hordja: a kormány, a társadalom, mindenki járuljon tehát saját erejével népünk gazdasági nevelésének emeléséhez. Nem mondjuk, hogy ez irányban még nem történt volna semmi. De ami eddig történt: a cél elérésére nem elegendő. Sem az állam, sem a társadalom nem fogták fel ez irányban kötelességüket avval az áldozatkészséggel, melyet a pusztuló gazdaosztály helyzetének komolysága érdemel. Igaz, hogy az állam ereje sokfelől van igénybe véve. De mindamellett megfontolandó, hogy a töké, mely népünk gazdasági nevelésének emelésére fordítatik, produktív befektetés, mely a gazdalközönség vagyonosodása által elérhető nagyobb forgalom és nagyobb adóképeség által kamatostul visszatérülne. A társadalom pedig egyesületek alapításával, iskolák támogatásával, a felnőttek oktatásával szintén sokat tehetne az állam feladatának könnyítésére. S bizony elhíhetjük, hogy a gazdasági egyletek működése áldásosabbnak mutatkoznék, mint a pártkörökben elszavalt kortesbeszédék. Mert utóvégre népünknek nem hangzatos politikai frázisokra, hanem kenyérre van szüksége.

Eugen tudósítása a zentai csatáról.*

(Eredelje a bécsi es. hadilevéltárban.)

Felséges Császár, legkegyelmesebb uram! E hó 7. és 8.-án kelt legalázatosabb értesítem által császári felségeddel alázatteljesen tudattam, hogy ezen hó 9.-én ismét tovább indulni volt szándékom. Ugyanaz éjjel tehát úgy saját embereim, mint bizonyos magyar és szerb lovasok által értesültem, hogy az ellenség nemcsak a szíregi, hanem tovább egész a szt. tamási mocsárokig haladt, minél fogva arra határoztam magam, hogy szept. 9.-én hajnalban a táborot felszedtem; előbb pedig intézkedtem, hogy tizenegy napra való élelmiszert magam számára biztosíthassak, mert akkor bizonyára ez volt az egész, amit felmutathattam; egyébiránt ez elég is leendett, hogyha már az ellenség előltem Szegedet elérhette és pedig annál inkább, mert Bajánál 800 szekér már készen állott, hogy az első parancsra kenyeret, kétszersültet s takarmányt hozzon, hogyha az utak az ellenség portyázásaitól biztosítva lesznek.

A fentebb említett napon (szept. 9.) tehát ismét a szíregi mocsároknál táboroztam és azon az egész hadsereggel átkeltem, ott hol az ekkor csaknem teljesen ki volt száradva és hol az ellenség a hidakat épségben hagyta; tovább menve azonban, mivel nem voltam kétségben az iránt, (ami meg is történt) hogy az ellenség, a szt. Tamásnál lévő hidakat fel fogja égetni és mivel nekem ott a víznek mélysége miatt hidak nélkül a gyalogságot, tüzérséget és a podgyászt átszállítat-

* Földink, dr. Dudás Gyula ur szívességéből engedte át lapunknak ezen fordítást.

téként már járta a kártya, s nappal épen maradt jobb kezével rajzokat és képeket készítenie a vidékről és hűségesebb ápolójáról, a csinos főnöknéről, a ki 9 héten keresztül oly buzgóan rakta fel a carból kötéseket, s a tapaszokat. Végre a kúra is letelt és az angol épkézzel elutazott. De nem egyedül... A főnök úresen találta szobáját, duzzadt képű kis gyereke nem gügyögött neki többet, az asszonyt pedig elrephette az a nyomorult angol, s itt hagyott cserébe egy rosszul megfestett portráit-t.

A főnök örömlen járkált üres lakásában s belekiabálta felesége nevét az éjszakába, de nem felelt neki senki, csak a havasok tompa viszhangja.

A kedves csacska asszony elszált, magáva vitte egy becsületes lélek boldogságát, örömet.

Késő este érkezett a fürdőhelyre. Nem volt bejelentve nem várta senki. A kényelmetlen kocsi-ból ölébe kapta kicsi gyermekét, s maga vitte fel lakosztályába, egy esendes, kényelmes szobába, amilyenek a magas Tatra fürdőhelyein vannak.

Másnap a reggeli alatt és előtt mohón várta mindenki az új fürdő-listát, mert itt mindenki kíváncsi a legújabb „betegre.”

C. Hona volt mindössze bevezetve a vendégkönyvbe. Ezzel ugyan nem sokat tudtak, de a kíváncsiság erősen fel volt költve, s mindenki látni s ismerni szeretné volna az új vendéget. A közös reggeléhez nem jött le, s egész délelőtt nem mutatkozott.

Megjelenésével meglepett mindenkit. Hőfehér arczához, melyről egy beteges szív harcza tükrözött le, gyönyörűen illett lenge moll ruhája,

nom lehetetlen volt, ennél fogva én az összes lovassággal és több mint száz hidszerelvényekkel rakott kocsiival még az nap szt. Tamáshoz előre indultam s oda a beesteledés előtt két vagy három órával előbb megérkeztem; ekkor legott két hidat egyet a gyalogság, s egyet a tüzérség és podgyász számára verettem, melyek még az nap elkészültek, én azonban a mocsaraknál mindaddig időztem a lovassággal, míg a gyalogság előcsapatja meg nem érkezett, és ekkor tovább menve az összes hadsereggel a becsői proviantházig vonultam.

Eddig minden hír azt tudatta velem, hogy az ellenség egyenesen Szeged felé megy s hogy ama vidékre mintegy ezer tatár-, felkelő- és törökökből álló hadat küldött annak pusztítása- és égetésére. Előbb azonban, midőn is Zentától Péterváradra mentem, a Marsigli ezredbeli br. Glowitz ezredest 200 lovassal Szegedre küldtem, hol már azon felül a nevezett ezred négy százada és 170 ezen hadseregbeli gyalog állott és meghagyta nekem, hogy mindenütt pénzt keressen és szerezzem és az ottani erőmunkálatokat oly erővel, amennyire csak lehet, folytassa, hogy a palánk és a proviantház a legkevésbé se legyen oly állapotban, hogy azok ellenséges támadás esetén lerombolhatók és felégethetők legyenek.

10.-én haditanácsot tartottam és abban a vezérkart minden hírről értesítettem, valamint a hadsereg és az élelem állapotáról is; azután véleményüket kértem ki, mire egyértelműleg javasolták, mit én is elhatároztam volt, hogy az ellenséget követni kell, mivel nem volt kétséges, hogy az egyenesen Szegednek megy, mely város azonban nem leendett képes magát egy napnál tovább védeni. Ez alatt éjjel a zentai Tökölj nevű kapitány által értesültem, hogy az ellenség még az nap délben ott állt és sok lovasat küldött a vidék pusztítása és égetésére; ennek és főleg, hogy több bizonyossággal tudtam, hogy hol áll tulajdonképen az ellenség, két hadnagyot egyenkint 30 lovassal és 5 corvettel és ugyanannyi fourirral legott kémszemlére küldtem.

11.-én azonban napfelkelte előtt felszedtem a táborot és a hadsereggel tovább indultam tizenkét hadoszlopban, névleg hat lovas és hat ugyanannyi gyalog hadoszloppal; a tüzérség, mely sem a gyalogsági zászlóaljnak, sem pedig a drágányos századokhoz beosztva nem valának, a közepén ment, és végre a hadsereg mögött következett az egész lovassági és gyalogsági podgyász, mintegy száz lovas fedezete alatt, és ezeknek meg volt hagyva, hogy hátra ne maradjanak; ily módon folytattam a vonulást reggeli 9 óráig, midőn eközben mindkét hadnagytól bizonyos futárok érkeztek vissza azon jelentéssel, hogy Zenta közelében az ellenséges előőrsoke bukkantak, rátűztek s azok a lövéseket viszonzták is. Ekkor a huszárságot legott előre küldtem, kik ama két szemlecsapatot támogaták, egyszersmint harciba bocsátkozva egy basát is elfogtak, kit az ellenség szintén kémszemlére küldött volt, hogy felőlem hírt vigyen. Utóbb a két szemlecsapatom is megtért anélkül, hogy egy embert is veszített volna. A basát pedig legott még menet közben vallatni kezdtem, fegyverelvén, hogy nyomban lefogom fejeztetni, ha az igazat nem mondja. Ez végre megerősíté, hogy a szultán, jóllehet szándéka volt egyenesen Szegedre menni, megtudandó, vajjon azt hamarosan vagy melleleg bevehetné-e, mivel Tökölj és a többi kurucok

biztosíták őt, hogy azt bevehetik, mielőtt én a haddal utolérhetném őket, annál inkább, mert ama hely körül semmi némű erősítés nem létezik. Midőn azonban ő Péterváradról való jövelelemről s arról, hogy amott az őrség elég erős, — értesültem, ekkor Zentának tartott és ugyanott hidat veretett, melyet szekereken maga után vitetett s egy francia találta fel, ilyet a mult télen Belgrádnál is készítettett és ezen találmány igen szép, jó és a célnak megfelelő. Most azonban a szultán felső Magyarország és Erdély ellen akart menni s már a személye körüli mintegy ezer lovassal át is kelt a folyón, egyszersmint már az elmult éjjel, midőn a basát kiküldte volt, átkezdé szállítatni a nehéz tüzérséget és a podgyászt nagy részét. A hadsereg többi része azonban több mint 100 ágyúval még mindig az innenső oldalon áll; ő azonban bizonyossággal meg nem mondhatja, vajjon ezek is át nem keltek-e már, vagy nem. Eközben azonban már elsánczolták magukat, sőt hozzá kezdtek a hídnál még egy kisebb sáncz készítéséhez. A táborok, kurucok és egy pár török mindenféle pusztítanak és égetnek, de csakis saját akaratjukból, s anélkül, hogy a szultántól erre parancsot nyertek volna (amit én nehezen tudtam elhinni).

A nyert értesítés után gondos rendben folytattam a menetet, miközben minden pillanatban úgy a huszárok, mint a kémek által jelentések tétettek, hogy az ellenség erősen elsánczolta magát, és hogy lovassága szokás szerint nem megy ki a sánczolatból; némelyek pedig azt is jelentik, hogy néhány sátrat vagy a táborot látták. Pár órával utóbb mai foglyoktól megtudtam, hogy a lovasság nagyobb része már oda át van, jóllehet még mindig költözködnek. Részemről és a vezérkar részéről nem tudtuk elhinni, hogy a gyalogság az innenső oldalon egyedül állana, főleg, hogy ezek csak a mult éjjel kezdtek volna a második sánczolat készítéséhez, — amint ezt a basa és a foglyok beszéltek.

En tehát a lovassággal és némi tüzérséggel előre nyomultam Zentához egy órányi távolba, a hova folyton határozottabb hírekkel érkeztek a kémek s ott bevárva a gyalogságot, hadirendbe állítottam a sereget; ugyanis a jobb szárnyat közvetlen a Tiszáig, a balszárnyat pedig a sik mező-ségen annyira terjesztém ki, amennyire azt a csapatok hossza megengedte; a balszárnyat azonfelül kettős vonallal láttam el. Midőn mindez készen volt és a hadsereg ilyen formán átalakítva lett, nem több, mint csupán csak öt negyed óra választott el az esttől, minék folytán legott folytattam a menetet harezrakészen. Amint tovább haladva Zenta közvetlen közelébe értem, csak egy pár ezer ellenséges lovas láttam magam előtt, és a futárok által újból értesültem, hogy ők az ellenség hídját, valamint az átköltözést s azt, hogy azon (t. i. a hídon) nagy zavarodás vagyon, szintén látták, ennél fogva tehát én a tartalék mindegyik szárnyától 3000 huszárt és dragonyost, valamint némi tüzérséget elvonván, minhogya az említett hírek szerint az ellenség úgy zavarban költözködék által a hídon, azért reméltem ekképen hátban támadhatni meg, mit annál kevesebb veszélyvel tehettem, mivel én az egész hadsereg által támogatva valék; minthogy parancsot hagytam hátra, mely szerint ők engem folyton csatarendben kövessenek.

Az ellenséges lovasság, melyet magam előtt feltűnni láttam, folyton jobban és jobban húzódtott vissza felé, és tovább menve látható volt a zavar a hídon és az innenső parton levő sok podgyász.

melybe mindig belekapaszkodott egy aranyos, piros-képű, erős baba, s folyton gügyögött, kiabált utána: „anya!”

A kies fürdő férfivilágát meglepte az asszony szépsége és visekedése. Elzárkózva élt, senkit sem eresztett közelébe, — pedig mennyien szerették volna ismerni a rejtélyes asszony titkait!

A rejtélyes asszonynak pedig betenkint érkezett egy jókora vastag pénzes levele, idegen országból, meg egy elegáns ruha a párizsi „bon marebé” mintái szerint készítve.

A bátrabb fürdőlovagok el-elfogták néha a kisleányt, de az elpityeredett, s nem adott választ semmire.

A fehér asszony pedig az ozondús hegyi levegő és az életadó gyógyforrás daczára sem akart pirosodni, s a vér az élet jelképe, nem akart visszatérni klasszikus szép arczába. Nem is volt más neve mint a „fehér asszony.” A fürdőhely hőgyei gyűlölték ezt a jéghideg nőt, mert mindig róla folyt a szó, de ifjokban megcsókolgatták a puha-képű kisleánykát, akit Iluskának neveztek el.

A szezon legnagyobb báljára készültek: az Anna nap nagy ünnep mindíg a fürdőhelyen. Rettenetes nagy kérdés várt megoldásra: ki legyen a bálanya? A sok nagyságos és mellőságos asszony között nehéz volt a választás, de meg a legszebb mégis csak a fehér asszony volt. Egy csomó párbaj duzzogás után abban állapodtak meg, hogy a lady patronesse mégis a fehér asszony legyen.

Időközben azonban történt valami. A fehér asszony táviratot kapott, hogy „Ó” jön. És jött is. Gavallérosan kifizetett mindent, csak úgy

szórta a borraivalót, s pusztultak a pezsgős üvegek mert hát az angol ritkán mulat, de akkor nagyot

A fehér asszonyt és az aranyos babát elvitte magával. Prűszkölt, száguldott a gyorsvonat idegen tájak felé, magával vivén egy milliomos játék szerét, egy csomó ember bálványát s egy anyai szívet, hogy azután elérjtse egy ragyogó fészekbe, a halandók szemé elől, a világ valamelyik sarkába.

A fehér asszony szeméből pedig néha kicsordult valami, mikor egy esendes, tiszta két szobás lakásra gondolt, s az egyszerű csipkefüggönyökre, ruákat ő himezgetett; egy egyszerű, csupa szív emberre, aki napokon át, talán még most is rendezgeti a dübörgő vonatok irányát.

S az a másik hidegen bámult kifelé az elmaradozó hegyekre, rónákra, s millióira gondolt, meg arra, hogy milyen toalettben fog a fehér asszony a Broadway streeten jární... *

A frankfurti pályaházban erősen megkondult a jelző harang, az érkezési oldalon egy tilosba állított vonatba ütközött az orient-express.

A fehér asszony kirepült a vágányokra, bárszonyos karjáról lehorzsolódott a bőr. Az angol azonban iszonyúan el volt lapitva, s nagy üveges szemével nézett a túlvilágra.

A fehér asszony sietett beperelni a vasúttársaságot 500.000 frank kárterítésért és egy hét mulva már lady patronesse volt a kies fürdő Anna-bálján.



Sötét lett a szép csillagos éjszaka,
Csillagait gyászos lepel takarja;
Lesz még azért sokszor csillag az égen...
Dej... de az én boldogságom...
Az talán már
Vissza nem jó schacem!...

Az alezredes leánya.

Irta: Sz. Török István.

Az alföld egyik élénk társadalmi városa többek között arról volt nevezetes, hogy a helyőrséget képező huszárság lészli kara a legőrvendesebb egyetértésben, mondhatni barátságban élt a városi polgársággal.

Hirtelen megváltozott azonban e kellemes helyzet, midőn a helyőrség parancsnokságát Schlosser alezredes vette át. Nem ugyan azért, mintha az új alezredes a polgári elem iránti szívélyes barátság tekintetében nem közelítette volna meg elődjét, mert lekötölező nyájasságával meg tudott nyerni mindenkit, ki vele csak egyszer is érintkezett: hanem a tisztikar között idézett elő valóságos forrongást az új alezredesnek az az elragadó tündérfényű csillaga, minőt még királyok sem adományozhatnak, melyhez hasonló igézetet festő esetje még nem vetett vászonra — leánya a tizenhat éves Irma.

A nyalka huszárliszték nem tömjéneztek többé a város híres szépségeit, hanem egyedüli boldogságukat abban keresték, hogy a szép tündérnek reájuk tévesztett tekintetét nekik szántaknak hinni szerencsések lehessenek. Egész nap a tündérlak alatt — mint ők nevezték — esörtettek kardjukat, s ha olykor-olykor a függöny-alatt megbébbentek a szöke, bodor hajfürők, a harez vértzomjázó vitézei valami istennő szerencsés rabszolgáinak érezték magukat.

De miként a borus fellegekkel eltakart egék kárpitját is áthatítja a cikázó villám, hogy a nyíláson átragyogjon a menynek vakító fényessége, úgy hatott a tündér Miczike szívébe is egy szelíd pillantás.

Vidám lelke többé nem reagált a liszték leha szövirágaira, kedélye borongós lett, s a legkedélyesebb társaságban is elmerengett hosszan és némán a tárgyaltan semmiségbe.

Rémülve vették észre a rájuk nézve lesújtó jelenséget a tiszték is, de a legelősebb körültekintés mellett sem tudták feltalálni az igazi okot.

Legjobban fájlalta a váratlanul bekövetkezett melözést Fretsch hadnagy, ki elég naív volt magát abban a boldogító hitben ringatni, hogy a szép tündér kegyeiben az első helyet foglalja el. Fel is tette magában, hogy, ha élete árán is, de addig nem nyugszik, míg a dolognak rejtett okát ki nem deríti.

És a sors végzeteszerű veszélye társul szegődött szándékának megvalósításához.

Mert épen akkor találta lesből útját a tündérlak körül tenni a hadnagy, midőn annak egy ablaka megnyílt, és azon keresztül egy isteni kéz nyújtott át egy igénytelen ifjúnak, Magyar István ügyvédjelöltnek, egy tünde ibolya esokroeskát.

A boldog ifjú még fel sem tűzhetette a kedves ibolya esokrot, mely boldogságot leheli illatával a gyarló földre varázsolta neki a mennynek minden üdvösségét, — midőn hátulról a legdurvább módon megtámadta és insultálta az önmagából kikelt s vad szenvedélyeitől elvakult hadnagy.

E botránynak természetesen párbaj lett a vége, mely 24 óra alatt meg is vívott életre halálra.

A veszélyes küzdelem Magyar István megsebesülésével végződött, még elég szerencsével, mert midőn a hadnagy kardja felhasította azt a nyílt őszinteséget sugárzó homlokot, a különben nem nagyon veszélyes sebből szeméibefutó vér lehetlenné tette a küzdelem tovább folytatását.

Hogy az élettel való ily veszélyes és könnyelmű játszást a gondviselés még sem engedte végzetessé válni az igazságtalanul megtámadott ifjura, kinek kezében nem a kard, hanem a toll szokott forogni, — annak okát jobban megtudná mondani az a titkon epedő szív, melynek imaszerű dobbanásai felhatoltak és meghallgatást nyertek az egék trónusánál.

A gyorsan elintézett incidensről a város még tudomást sem vehetett, s maga az alezredes is csak egyszerű összeszólalkozásban tudta annak okát. Vig lakomára gyűjtötte tehát a tisztéket, hogy a derek hadnagyot némileg megünnepeljék a remek huszárvágásért.

De a lakoma körüli társalgás rendkívül lehangolt volt, mert a máskor a társaságban oly vígan csevegő kis tündér, most bizony merengő arczáról legmélyebb megvetést sugározta a tiszték felé, kik szellemi képességüket hiába helyezték ostromállapotba, nem voltak képesek egyetlen mosolyt, vagy csak egyetlen hangot is csalni azokra a rózsás ajkakra.

Nem is emésztette magát sokáig a társaság-

ban, hanem ellátározásának okául rosullétet hozva fel, visszavonult lakosztályába. De boldogtalanságának fájó érzete itt nem engedte nyugodni, mert valami megfoghatatlan vágy vonzotta oda, hol miatta vérzik sebe egy ifjúnak, kivel boldogságát akarta megosztani. S fájalmas tekintete reá esett arra az ibolyaesokroeskára, melyet az ifjúnak szánt, de az már nem jöhetett érte ablaka elé!

Nem habozott egy pillanatig sem. Az illatos ibolyákat kebelébe rejtette, s az éji homály fedező palástja alatt nesztelenül eltávozott hazulról.

Az ifjút ébren és erős lázban találta, kebelén az incidens alkalmával kapott ibolya esokroral. —

Ideje nem volt sok. Ehoztam — úgymond — az ibolyát, mert reggel nem jött érte. Sebeben az én szívem vérzik, s aki imámra az életét megmentette, az meg is fogja gyógyítani. . .

Ezzel az ifjúnak lázban égő homlokára egy forró esókot nyomott. A tüncményszerű igéző alak ismét eltűnt, hogy észrevétlenül hazatérve, nyugalomnak adja át fájalmában kissé megkönnyebbült szívét.

Az évek multak, a sebek begyógyultak. A szerény ügyvédjelöltből keresett ügyvéd, az igénytelen ifjúból daliás férfiú lett.

Mindezen változások meglörténhettek a természet örök törvénye és a dolgok természeténél fogva, de az az önzellen szívből fakadó szerelem, mely a két szívet oly ellenállhatatlanul széttephetetlen rózsalánccokkal fűzte egybe, — az változást nem szenvedhetett soha; míg végre a világgal is tudatta egy rózsaszínű levélke, hogy: „Schlosser Irma és Magyar István jegyesek.”

A házi ipar.

A házi ipar fogalmát a nagy közönség rendszeren összetéveszti a nép-ipar fogalmával, innen magyarázható a nagy közöny, melylyel a középosztály minden, az ipar terjesztését célzó mozgalmat fogad. S mivel a nép házi iparképen fakánál faragással, kosárkötéssel, fonással s más efélével foglalkozik, a középosztály visszariadva a durva munkától: télen marad, s hangos panaszkodással sóhajtozza: „pusztulunk, veszünk!”

Valóban pusztulunk, veszünk! Leginkább e

sóhajjal fejezhetjük ki azt az erkölcsi és anyagi romlást, mely az álszékenből fakadt munkátlan-ság miatt, mely szerint jó házból való nőnek pénzért dolgozni szűgyen. — éppen nemzetünk középosztályában szedi legsűrűbben áldozatait.

A házi ipar keresetképesé teszi a nőt, anélkül, hogy női hivatásától elvonna. És e szerint a házi ipar alatt nem csupán azt a háznál végzett munkát értjük, melylyel házi szükségleteinket házi készítménnyel, vagyis termeléssel elégítjük ki, hanem azt is, melyet kereskedés által értékesíthető tárgyak előállítására fordítunk.

Mivel azonban a női munka termékét sem a házi szükségletek fedezésére fordítva nem látjuk, sem vele a kereskedésben nem találkozunk: világos, hogy nőink munkaeje tetlenül hever.

Ennek mentéséül felhozzák, hogy eddig hiányzott a női munka értékesítésére alkalmas piac.

Akik ezt állítják megfedelkeznek arról, hogy az áru teremti meg a piacot és nem megfordítva. Így fejlődött a nép házi ipar termékeinek piaca is.

A nép dolgozott, előbb csak szükségleteinek kielégítése céljából. Majd túl adott fölöslegén s készítményei forgalomba jöttek. Nem képzelhetjük ugyan, a legszorgalmasabb munkálkodás mellett sem, hogy rövid idő alatt gazdagsággal cserélhesük fel eddigi nyomorúságunkat: de kétségen kívül számíthatunk arra, hogy türelmes fáradozásunk jutalma lassanként az emelkedő családi jólét és vagyonosság lesz.

Nem tekinthetjük a házi ipari foglalkozást megélhetésünk egyedüli forrásának, de bátran merjük állítani, hogy önfentartásunk biztos segédcsközévé válhatik: a család fő gondjait tetemesen könnyítheti, a minthogy a női munkálkodást csökkentő akkor is, ha csak a házi szükségletek megteremtésére szorítkozik is, — a midőn célja nem a szerzés, hanem a megtakarítás.

A házi ipar fejlődése és terjedése az által is hat a nemzeti vagyonosodásra, hogy az egyes családok jólétét emeli, részben pedig az által, hogy a kézmű ipar és gyár fejlődését előkészíti s így a házi ipar nemzetgazdasági szempontból kétszeresen fontos.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZIGETHY ISTVÁN.

Vendéglő kiadás, esetleg eladás!

A tóparti utcában levő 24 ö. sz. alatt levő házam, mely **korcsmai üzlettel** van egybekötve, **haszonbérbe kiadó**, esetleg **örök áron eladó**.

Az épület lakásoknak tetszés szerint átalakítható.

A mai naptól kezdve vendéglőmben leszállított árban a következő jó minőségű borok lesznek eladók, úgymint:

homoki siller	literje 28 kr.	vörös ó bor	60 kr.
hegyi fehér	32 „	tokaji egész ó fehér bor	60 „
hegyi finom siller	36 „	kapható üvegekben és literenként is.	

Azonkívül kisebb, nagyobb, jókarban levő boros hordók kaphatók jutányos áron.

Zenta, 1896. aug. 22.

Tisztelettel:

Pupák Lajos
vendéglős

Prinner Károly és társa

(ezelőtt Prinner és Klier) Bécs II., Táborstrasse 76.

Mindennemű egyházi szerelvények gyára.

Elvállalnak templomok és kápolnák teljes berendezését. Ajánlják magukat a **millennium alkalmára** beszerzendő egyleti és társulati diszszászoló és zászlószalagok elkészítésére a legművészebb kivitelben. Tervrajzok és költségvetések, valamint minták kivánság szerint **ingyen és bérmentve**.

A gyártmányok szolidaságáról a cég jóhírneve kezeskedik.

Nagy választék miseruhák, lobogók, albák és egyéb templomi fehérneműekben; ugyszintén fémművekben, mint: kelyhek, cibóriumok, szentségartók, csillárok, gyertyatartókban stb.

Kelyhek aranyozása a legtartósabban eszközöltetnek.